

Dimissionstale 2021

Kære studenter

Tillykke med de flotte hvide huer og jeres eksamen!

Tak til skolens kvindekore for at give os Lyse nætter tilbage. Lyset toppe i disse dage, hvor I springer ud som studenter, og vi har sjældent haft så meget brug for lyse nætter som i år, hvor min tale til jer naturligvis kommer til at kredse om coronaen og alt hvad vi har været igennem sammen.

Tænk, så sidder I her. Aldrig har jeg været så glad for at se de hvide huer som i år! Farven på huens bånd går jeg ikke så meget op i i dag. I er naturligvis stolte af jeres hue, og jeg er stolt af at være på en skole med plads til forskellighed og flere forskellige ungdomsuddannelser. Og næste år kommer der endnu flere til. Vi skal modtage 10. klasse efter sommerferien, og jeg glæder mig til en endnu større mangfoldighed af elever.

Vi er samlet i Hullet for at fejre jeres eksamen, som i så lang tid har vinket som et fjernt lys for enden af tunnelen. Vi er samlet alle sammen, noget som i lang tid har været næsten forbudt, men som heldigvis er blevet tilladt for os efterhånden som der kom styr på coronaen i løbet af foråret. Det føles stadigvæk lidt forbudt at vi skal mødes på denne måde, ikke? Og så endda med familie og venner på sidelinjen. Vi har næsten glemt hvordan det føles at være samlet her, nyde det store fællesskab. Jeg vil vædde med at flere af os allerede har tænkt følgende:

Kan jeg se sidemakkeren i øjnene uden mundbind?

Kommer jeg til at hoste forkert ud i rummet?

Huskede jeg at spritte hænderne da jeg kom ind på skolen?

Men hvis jeg skulle vælge én dag i løbet af skoleåret hvor vi måtte mødes her, ville jeg vælge denne dag, dimissionsdagen, hvor vi skal sige tak for tiden sammen og tillykke med eksamen.

Vejen til studenterhuen har været ekstra besværlig i år. Flere gange har vi troet at NU lattede det. NU skulle vi snart i skole. NU kom foråret. Og flere gange er det hele blevet sat på stand-by af nye restriktioner og tiltag for at hindre en virus i at sprede sig. Det handler endda om en virus som ikke primært truer jer. I har skullet give et offer for at andre kunne undgå at blive smittet med en virus som kunne koste dem livet. Og usikkerheden har påvirket os alle. Ingen af os har jo prøvet noget der bare minder om hvad vi har oplevet det sidste halvandet år. Men jeg forstår jeres utålmodighed. I kender begrebet FOMO, fear of missing out, og dette forår kan nogen have følt som et langt Pit Stop, hvor I gik glip af livet. Hvor frustrerende er dét lige for et ungt menneske, som hellere vil være i overhalingsbanen? Vi mærkede det for fuld udblæsning op til studieturene i efteråret. Eleverne gyste når jeg kom ned i klasselokalet med en besked. Er turen aflyst? Skal vi til Esbjerg i stedet? Må vi selv købe en rejse hvis turen bliver aflyst? I kom afsted på et hængende hår, nogle med usikkerhed selv i lufthavnen, andre med frygt for at bussen skulle vende om når rektor fik talt med coronahotline. Nogle kom til andre destinationer. 3.m nåede at få planlagt turen tre gange til tre forskellige destinationer, og jeg er forbløffet over at I kunne holde humøret oppe.

I har holdt virtuelle fredagscafeer, vi har spillet onlinebingo, sneget os til en øl i solen i efteråret, lavet julehygge og konkurrencer online. Det gode humør lader altid til at finde sin egen vej frem på Lemvig Gymnasium takket være jer og de ansatte.

Men altså: I kan lige så godt vænne jer til at livet slår knuder. Bare spørg Christian Eriksen! Lynet rammer når vi mindst venter det, og så gælder det om at være omgivet af venner og dygtige folk som kan bære os når det brænder på. Og I har været omgivet af en skole som har gjort alt for at gøre jer dygtige, og jeres fællesskab har været stærkt.

Når jeg er kommet i skole om morgenen her i eksamenstiden, har jeg kunnet læse skriften på de bannere som I har malet til studenterkørslen. Det er sjov læsning, og jeg skal nok lade være med at citere det hele her. Men jeg faldt over 3.ds poetiske rim: Testet i hovedet, testen i røven, 3.d bestod studenterprøven! Og så siger man at nutidens unge ikke forstår sig på poesi. Så kort og godt kan det siges, så skal vi ikke gøre det til motto for hele skoleåret? Udfordringer var der nok af, men det endte godt, og tak for at I har været med til at holde humøret oppe undervejs. Jeg kunne ikke ønske mig bedre elever end jer når vi skulle testes og udfordres på alle leder og kanter. Vestjyder plejer ikke at være bange for lidt blæst og modstand, og I er ingen undtagelse. Digte kan I også, har vi lige hørt, og det er der også andre vestjyder som kan. Thøger Larsen skrev i 1905 et andet digt, som handler om at bestå livets prøvelser på trods af stærk modgang. Digtet hedder Strandvalmue, og det er en hyldest til den gule blomst som står på stranden og må leve i blæst og med rødderne i saltvand. Strandvalmuen lever og blomstrer på trods af hårde livsbetingelser. Strandvalmuen bander som en kæk student der har klaret sig igennem et hårdt forår, så intet kunne vel være et bedre billede på en student anno 2021. Det digt vil jeg give jer med herfra i dag. Et af digtets vers lyder således:

Strandvalmue,
Blomsterlue,
Blomsterlue paa nøgen Strand!
Fra grønne Tander
dit Gule bander
paa Livets Ret imod Sø og Sand.
Fjernt fra de fagre,
fede Agre
staar du som Kætter i Verdens Ban.

Så flot et billede på det stædige og stærke vestjyske sind kunne Thøger Larsen digte i 1905. Strandvalmuen bander over sit hårde liv, og studenter anno 2021 er i deres gode ret til at bande over corona, som ramte deres gymnasietid. Men midt i vores fokus på hvor hårdt et år vi har været igennem, må vi ikke glemme at vi har været enormt privilegerede. Skolen har været lukket, men I har fået jeres undervisning alligevel. Virksomheder har været lukkede, men staten er så rig at den kan kompensere, også når hele erhverv lukkes ned. Vi har været isoleret fysisk, men sociale medier har holdt os forbundne. Et veludviklet sygehusvæsen har været klar til at gribe os hvis sygdommen

skulle ramme. Vacciner blev udviklet i ekspresfart, mundbind og sprit blev fremstillet til hele befolkningen i løbet af få dage, testsystemer blev rullet ud og data blev formidlet til hele befolkningen og analyseret så vi kunne følge med i smittens udbredelse. Vores telefoner kunne registrere smittefare, og lokale smitteudbrud kunne håndteres med hurtig nedlukning fordi myndighederne fremstillede data for smitteudvikling ned på sogneniveau. Jeg føler mig heldig (og lidt skræmt) over at have været vidne til alt hvad menneskeheden og vores samfund har kunnet præstere i det sidste halvandet år. I vores egen verden, på vores skole har jeg været imponeret over hvad de ansatte og I har præsteret: At holde skole selv når vi ikke må møde op. Jeg er rørt over den indsats som er lagt for dagen fra skolens ansatte. De har en stor del af æren for at vi er sluppet igennem uden at fagligheden i jeres uddannelse har lidt større skade.

Coronakrisen er på mange måder et resultat af menneskets triumfer. Virusudbrud og epidemier er ikke noget nyt i menneskets historie. På mange måder har sygdomme og vores håndtering af dem været med til at forme det samfund vi lever i dag. Når COVID19 alligevel er en ganske speciel virus, er det ikke på grund af virussen i sig selv, men vores håndtering af den og de betingelser vi har givet den for at sprede sig.

I en artikel fra april i år leger forskerparret Lesley Newson og Peter Richerson med tanken om hvad der ville være sket hvis coronaepidemien var brudt ud i 1719. Hvis virus var brudt ud på et marked i Wuhan i 1719, ville sygdommen måske aldrig være kommet til Europa. Måske ville rejsende handelsmænd have bragt virussen med sig videre til andre byer, men sygdommen ville have spredt sig i gå-tempo og sikkert være uddød inden den kom til Europa. I 1719 var befolkningen også opdraget til at holde bedre afstand til fremmede end vi er i dag. Folk i 1719 var desuden omgivet af langt større farer end vi er i dag. Et betændt sår kunne være dødbringende, og sygdomsudbrud forekom ret regelmæssigt, så der var ikke så mange ældre eller andre i risikogruppen. De fleste ville overleve sygdommen med få og milde symptomer. Enkelte ville dø, men uden at samfundet var udfordret på sengepladser på hospitalerne – der var nemlig ingen hospitaler. Var man så heldig at have adgang til en læge, kunne lægen sandsynligvis ikke gøre ret meget ved sygdommen, og dødsårsagen ville nok blive noteret som "feber". Ingen indsamlede data om smittespredningen for at informere befolkningen om lokalt smittetryk så vi kunne spare menneskeliv ved at gå i isolation, holde afstand og spritte af. Her tre hundrede år senere har vi et samfund med mange i risikogruppen, sygdommen kan sprede sig til hele verden i løbet af uger på grund af globaliseringen, og i kraft af moderne teknologi kan vi handle langt hurtigere og udvikle vacciner for at redde menneskeliv.

Så skal vi bare lade tørre øjnene og glæde os over at vi lever et mageløst samfund formet og reddet af videnskab og rigdom? Lyder vi som forkælede børn hvis vi klager over et hårdt år, over at ungdommen er blevet spærret inde og afskåret fra at udfolde sig i det livets store forår når man bliver student? Nej, I må ikke være i tvivl om at jeg har haft ondt af jer i coronatiden og under nedlukningen. Det piner naturligvis alle os som er ansat her på skolen at se ungdommen få spændetrøje på. I stod klar i starthullerne. Der skulle festes, skoletiden krones med eksamen, I

skulle blomstre, folde jer ud og skeje ud som ungdommen skal. Og hvad fik I? Mere end et år med restriktioner, usikkerhed om eksamen og onlineundervisning. Det må have været ualmindeligt frustrerende. Jeg tror ikke at I bliver nogen fortabt årgang, for I har fået jeres undervisning, eksamen er generelt gået godt og I skal nok indhente det forsømte på det sociale område. Men jeg har følt med jer undervejs, og jeg kan godt være bekymret for de psykiske omkostninger nedlukningen har ført med sig. Nogle er blevet mere ensomme. Andre har mistet motivationen for at gå i skole fordi fællesskabet ikke har været det samme. Nu forstår vi at egentlig liv er mødes.

For en ungdom som skal leve i nuet, er det hård kost at miste fællesskabet, festerne og ikke mindst dagligdagen. I tog opgaven på jer, og jeg vil gerne benytte lejligheden til at rose jer for den måde I har tacklet udfordringerne på. Altid med opbakning til jeres skole og smil trods urimelige betingelser. I har oplevet at undervisning online ikke er nemmere. Man lærer intet ved blot at åbne skærmen og læne sig tilbage i stolen. Det kræver opmærksomhed og viljestyrke at være på, og jeres lærere har selvfølgelig kunnet mærke at energien bag skærmen ikke altid var i top. Men eksaminerne har vist at I har lært en hel del alligevel. Måske har der i virkeligheden været bedre tid til fordybelse i dette forår. Vi drømmer af og til om at eleverne vil feste mindre i weekenderne og prioritere skole frem for erhvervsarbejde og fritidsinteresser. Det er I blevet tvunget til, og jeg håber også at mange af jer har oplevet et simplere liv på nogle områder og har lært at livet bliver rigere når vi har tid til at prioritere os selv og det nære. Det kan I nemlig få brug for. Modsat ungdommen i 1719 vil I opleve et liv hvor jeres succes til dels vil blive afgjort af jeres evne til at prioritere og styre jeres sociale liv. Vi er "på" konstant på sociale medier og giver os sjældent den ro vi fortjener. Det kan hurtigt føre til et overophedet liv hvor vi ikke får prioriteret det vigtigste i tilværelsen.

Jeg håber også at vi har lært om vigtigheden af at være sammen, at det der løfter os i tilværelsen, især på en skole, netop kan være fællesskabet og det personlige møde med både ligesindede og forskellige folk. Det er lige hvad der sker i en af vores kulturs mest fantastiske fortællinger, Boccacios Decameron. Decameron foregår under pestepidemien i Firenze i 1348-51. Denne byldepestepidemi tog livet af mellem 50 og 75% af Firences befolkning. Allerede ved at høre dette føler vi os heldige, ikke? Ingen læger kunne hjælpe, lovgivning og god moral ophørte langsomt og folk flygtede ud af byen for at undgå at blive smittet. I Decameron tager syv unge kvinder og tre unge mænd ud på landet for at skærme sig mod smitten og glemme alle de bekymringer de er omgivet af. De opholder sig i ti dage på et landsted uden for byen og oplever at bekymringerne forsvinder som dug for solen når de fortæller hinanden små

historier, noveller som gør dem klogere på hinanden og livet. De 100 historier bliver deres flugt fra virkeligheden og en måde at overleve virkeligheden på. De gode fortællinger og fællesskabet bærer dem igennem isolationen. Det kan I se sammen med billedet af strandvalmuen på bagsiden af dette års dimissionsprogram. På samme måde tror jeg at mange af jer har fordybet jer en hel del i FIFA og Netflix under coronakrisen. I har endda været så heldige at I har kunnet holde kontakt med hinanden i døgndrift. Men jeg ved også at I nød at komme i skole igen. Jeg ved det, for jeg så smilene og hørte latteren på gangene da vi igen måtte mødes efter en lang tids nedlukning. Aldrig har jeg nydt lyden af skridt på gangene mere end i dette forår. Tag den oplevelse med jer videre: fællesskabet kan bære jer når det ser værst ud, og coronatiden har lært os alle meget om at prioritere rigtigt i livet.

På den baggrund vil jeg tillade mig at sige at coronavirus vil gøre os alle stærkere. Derfor svarede jeg også nej da en journalist for en måned siden spurgte mig om I ville blive den fortabte årgang. Det er I ikke, og I kommer til at klare jer godt. Hav ikke ondt af hinanden, men glæd jer over at I lever i 2021, lige nu og her, og at verden åbner sig foran jer efter et hårdt forår. Har I formået at lære af alt hvad der er sket det sidste halvandet år, kommer I stærkere ud på den anden side, og jeg tror faktisk at coronasituationen vil give os en generation som er endnu stærkere end studenter til andre tider. I har tiden foran jer. I vil gerne leve livet NU, men fortvivl ikke. Alle festerne skal I nok nå. Det starter nu. I er unge, og livet er kun kort hvis vi spilder tiden.

Kære studenter, kære strandvalmuer, nu er tiden kommet til at skolen giver jer videre. Det er det der ligger i ordet dimission – at sende jer væk. Det gør jeg med ro i sindet. Efter alt hvad vi har oplevet sammen og alt det I har lært, sender jeg jer bort til en fremtid som I selv skal forme. Men husk at I altid er velkomne her på jeres skole. Det eneste vi har altid, er det vi gi'r væk. Som den romerske digter Martial siger det:

Unddraget uheld og held er hvad du gi'r dine venner.
Eneste rigdom du har altid, er den du gi'r væk.

Med de ord dimitterer jeg jer fra Lemvig Gymnasium som studenter anno 2021. Tillykke med eksamen og held og lykke fremover!